

Проведення ефективної корекційно-розвиткової роботи в цілому здійснюється завдяки співпраці усіх корекційних педагогів, класних керівників, вчителів-предметників, асистентів вчителів, батьків та адміністрації школи.

Питання інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній простір є надзвичайно актуальним, особливо у контексті тих змін, які на сьогодні відбуваються в освіті. Кожна дитина, незалежно від своїх особливостей – фізичних, інтелектуальних, соціальних, емоційних чи мовних, повинна мати можливість реалізувати своє право на навчання в будь-якому типі освітнього закладу і отримати при цьому гідну та якісну освіту.

Список використаних джерел та літератури

1. Єфімова С.М., Корольок С.В.. Лідерство та інклюзивна освіта: навч. метод. посіб./ за заг. ред. Колупаєвої А. А. — Київ, 2012.
2. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами в інклюзивному класі: навч. курс та науково-метод. посіб. / Т.В.Сак. — Київ, 2011. — 168 с. — (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб.; пер. з англ. — К.: — СПД-ФО Парашин І.С. 2010. — 296 с.
4. Миронова С.П. Корекційна спрямованість принципів навчання учнів з вадами інтелекту// Збірник наукових праць КПУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології. — 2010.— Вип.7. — С. 433–443.
5. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. — К.: «А.С.К.», 2012. — 308 с.
6. Сак Т.В. Диференційований підхід до навчання учнів з особливими освітніми потребами / Т.М. Сак // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. — 2014. — Вип. 26. — С.215 – 219.
7. Софій Н.З., Найда Ю.М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа: особливості організації та управління [навч.-метод. посіб.] / [А.А. Колупаєва, Ю.М. Найда, Н.З. Софій та ін.]; за заг. ред. Л.І. Даниленко. — К., 2007. — 128с.
8. Ярмошук І. Інклюзивне навчання в системі освіти / І. Ярмошук // Шлях освіти. — 2009. — № 2. — с. 24-28.

Чернушич І.В.,
практичний психолог
Шепетівського НВК №3

Розвиток ключових компетентностей в умовах інклюзивної освіти

Інклюзивна освіта - це спільне навчання (виховання), включаючи організацію спільних навчальних занять, дозвілля, різних видів додаткової освіти осіб з обмеженими можливостями здоров'я та осіб, які не мають таких обмежень. Інклюзивна освіта не ототожнюється з навчанням в класах (групах) компенсуючого навчання і спеціальних (корекційних) класах (групах), що створюються в освітніх закладах загального типу. На цій основі в даний час з'явилася тенденція розглядати навчання в зазначених класах (групах) наче й не інклюзивна, а інтегроване освіту. Право інвалідів на інклюзивну освіту передбачено на міжнародному рівні Конвенцією про права інвалідів (Ст. 24. «Абілітація і реабілітація») [1], Саламанською декларацією про принципи, політику та практичну діяльність в сфері освіти осіб з особливими потребами.[2] Стандартними правилами забезпечення рівних можливостей для інвалідів (Правило 6. Освіта) [3] і рядом інших документів.

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, компетентності, інтеграція.

На сьогодні у психолого-педагогічній науці України інклюзивне навчання опрацьовано у різних дослідженнях, а саме: методологічні засади інклюзивного навчання - В. Бондара, М. Вашуленка, С. Вітвицької, О. Гури, Р. Гуревича, О. Дубасенюка, О.

Дусавицького, І. Малафійк, С. Мартиненка, Л. Пелеха, О. Савченка, Л. Хомича, Л. Хоружої, В. Чайки й ін.; професійна підготовка педагога в умовах інклюзії - Н. Брюханової, Н. Гузія, М. Євтухова, І. Зарубінської, Я. Сверлюк й ін.; структурні компоненти педагогічної діяльності (О. Біляковської, А. Богуш, І. Зязюна, Н. Кузьміної, Д. Ніколенка, О. Пехоти, В. Сластьоніна й ін.; методика розвитку ціннісно-смыслові сфери майбутнього педагога - І. Бех, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Савченка, Ю. Пелеха, Л. Шугаєвої, М. Яницького й ін.; компетентнісний підхід Н. Бібік, А. Коломійця, А. Маркової, С. Сисоєвої, Л. Хоружої, А. Хуторського й ін.

Інклюзивна освіта, за твердженням А. Колупаєвої, передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку [3, с.15]. І. Хафізулліна як інклюзивну освіту розуміє її доступність для всіх і пристосування загальної освіти до різних потреб усіх дітей. Погоджуючись із поглядами й твердженнями дослідників, ми, однак, вважаємо, що філософія інклюзивної освіти передбачає подолання стереотипів застарілої медичної моделі інвалідності, згідно з якою учня з особливими потребами розглядають як «хворого» і прийняття дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній навчальний заклад можливе на підставі рекомендації ПМПК. Пріоритетним правом вибору навчання дітей з особливими освітніми потребами мають батьки/опікуни, які виховують у сім'ї таку дитину. Утім, організація інклюзивного навчання в умовах загальноосвітнього навчального закладу стикається з рядом проблем: - недостатньою готовністю навчальних закладів до навчання дітей з особливими освітніми потребами і поганим фінансуванням; - неготовністю педагогічних працівників, класних керівників, учителів до викладання дітям, які мають особливі освітні проблеми; - неадекватним сприйняттям дітей із порушеннями в здоров'ї їхніми однолітками та інш. Таким чином, зазначає Г. Давиденко, соціальна модель інвалідності передбачає, по-перше, подолання соціальних стереотипів відчуженості, десоціалізації з боку оточення, які вважаються серйознішим бар'єром, аніж самі особливі потреби; подруге, визнання дитини-інваліда повноцінним індивідом, котрий, подібно до інших дітей, має певні переваги (здібності та інтереси) і має право не тільки відвідувати навчальні заклади разом з іншими, а й сприйматися суспільством таким, яким він є [7, с.21]. Водночас, існують значні переваги запровадження інклюзивної освіти: - підсилюється розуміння суспільством проблем людей з інвалідністю, особливо проблем дітей з обмеженими освітніми можливостями; - розвивається впевненість дітей самих у собі; - відбувається спілкування з ровесниками; - виховання співчуття й розуміння проблем дітьми вікової норми; - отримання повноцінної освіти. Утім, окремі науковці та вчителі все ж вважають, що діти з особливими освітніми потребами «не вписуються» в систему загальноосвітній навчальних закладів, тому одним із багатьох чинників успішного запровадження інклюзивної освіти повинно стати створення найоптимальніших спеціальних умов, які забезпечать розвиток особистості.

Необхідно відзначити і концептуальне положення про те, що поняття «інклюзія» має не тільки освітній, але і глибокий суспільний зміст [1, 31]. По суті, це соціальний зв'язок між державою і кожним індивідом, що здійснюється за допомогою освіти. На наш погляд, інклюзивна освіта є показником гуманності суспільства і неодмінною умовою його стійкого розвитку. Адже саме гуманне і фундаментальне право будь-якої людини - це право на освіту, і цього права не можна позбавляти нікого. Освіта - це саме первинний засіб, необхідний для подальшого розвитку, завдяки якому діти можуть покінути з убогістю і стати повноцінними членами суспільства. Людина не в змозі користуватися жодним з цивільних, політичних, економічних і соціальних прав, якщо не має освіти. Освітня система повинна задовольняти потреби кожного учня, щоб він знав свої права, навчався і розвивався. Можливості, цілі, зміст і значення інклюзивної освіти вимагають розширення, так як моделі інтеграції ще не є задовільними, щоб відповідати потребам учнів.

Якщо звернутися до досвіду минулого, то можна згадати про те, що одним з негативних чинників практикувалася в радянський період системи спеціальних закладів закритого типу (школи-інтернати) було явраз відсутність соціального досвіду в інтеграції,

тобто взаємодії із зовнішнім середовищем. Соціальний розвиток дитини в таких умовах не сприяв оволодінню їм новими громадськими зв'язками і підготовці до самостійного способу життя. При варіативності різних підходів до навчання дітей з особливими потребами, безумовно, провідною є тенденція до інтеграції. Пріоритетність інтегрованого навчання визначається конкретними особливостями розвитку дітей, їх можливостями та інтересами. Право вибору форми отримання освіти належить батькам, при цьому психолого-педагогічний корекційний персонал виступає в якості кваліфікованих консультантів, безпосередньо провідний освітній процес.

Інклюзивне навчання передбачає створення спеціальних умов, основними з них, крім уже зазначених, є:

- нечисленна наповнюваність класу;
- наявність додаткових педагогічних кадрів, в тому числі, зі спеціальною освітою (асистенти вчителя та асистенти учня);
- розробка комплексу індивідуальних навчальних програм, планів, методичних матеріалів, літератури, створення необхідного рівня комфортності, включаючи спеціалізовані засоби пересування та організацію адаптивних навчальних місць;
- використання інноваційних методів навчання і виховання, інформаційнокомунікаційних освітніх технологій та ін.

Від батьків дітей, що розвиваються традиційним, досить типовим чином, доводиться почути побоювання, що розвиток їх дитини може затримуватися присутністю тих, хто потребує значної підтримки. Однак, досвід показує, що успішність таких дітей не стає гірше, а часто їх показники виявляються вищими в інтеграційних умовах, ніж в простому класі загальноосвітньої школи. Що ж стосується ставлення однолітків, то тут тверда позиція дорослих і загальний клімат в класі грають першорядну роль. За спостереженнями американських фахівців, учні, які до школи відвідували дитячі садки разом з дітьми з особливостями розвитку, набагато спокійніше і з великим розумінням ставилися до таких дітей, ніж вчителі, вперше прийняли їх до свого класу. У цьому контексті основним завданням фахівців є створення того соціального середовища, в якій дитина може розкритися без перешкод, де він може відчувати почуття внутрішнього зв'язку з цим світом, а також зрозуміти значущість себе для нього. Нові очікування припускають і нові вимоги до управління і функціонування педагогічних кадрів, делегуючи їм нові повноваження і новий рівень відповідальності, тобто перебудову всієї системи внутрішніх і зовнішніх відносин. Перетворення освіти в інклюзивну освіту вимагає колективного мислення і дії по відношенню до соціальної справедливості з урахуванням потенціалу навчання кожного учня, тому необхідно розробити нові гуманітарні технології взаємодії, які навчили б слухати і приймати різні позиції різних за профілем фахівців, діяти узгоджено і ефективно в інтересах дитини не разово, а довготривало, бути відповідальними і узгодженими у відстоюванні інтересів учнів, освоїти нові принципи професії комунікації.

Досвід Великобританії показав, що в вихідні оптимістичні очікування англійців щодо інклюзивного навчання були внесені істотні корективи: ряд графств, йдучи по шляху тотальної інтеграції, зруйнували інфраструктуру спеціальної освіти, що спричинило за собою втрату для ряду категорій дітей можливості отримання адекватної освіти, а, отже, завдало непоправної шкоди їх соціокультурного розвитку [1, 85]. Таким чином, коли в основу важливих рішень лягає аргумент, який бере до уваги міркування меншою витратністю, то гуманний, по суті, теза про доцільність інклюзивного навчання стає не тільки простий декларацією, а й дає гіркі плоди. Щоб зрозуміти складність практичного втілення інклюзії та всю глибину протиріч, які встають на шляхах вирішення реальних завдань інклюзії, доречно нагадати думку про те, що людина, навіть якщо і відчуває потребу жити в злагоді з моральним імперативом, що визнає рівне право всіх людей на отримання освіти і недискримінаційне проживання цих людей в соціумі, він не бачить, як на практиці реалізувати це право, не зачіпаючи базових інтересів інших людей, які не зневажаючи при цьому своїх власних. Важливим бар'єром виступає проблема кордонів інклюзії: чи слід, наприклад, прагнути записувати до інклюзії всіх розумово відсталих дітей, включаючи дітей з грубо вираженою інтелектуальною недостатністю,

ускладненою моторними і поведінковими порушеннями? Відсутність професіоналів, здатних однаково успішно працювати з нормально розвиненими і проблемними дітьми, також є серйозним бар'єром інклюзивного навчання. У переліку бар'єрів не останнє місце займає і завдання на довгу перспективу - формування громадської думки, здатного прийняти постулат про рівність прав усіх без винятку дітей на реалізацію їх освітніх можливостей і терпиме співіснування в соціумі [1, 85-86] Як видно зі змісту даної концепції, вона передбачає необхідність комплексного вирішення всіх завдань, пов'язаних і з нормативно-правовим, і з матеріально-технічним, і з наукометодичним, а також з кадровим забезпеченням інклюзивної освіти.

Сьогодні відбуваються величезні зміни в поглядах на систему освіти дітей з особливими освітніми потребами. У перебудові системи спеціальної освіти відображаються цінності сучасної епохи, найважливішою тенденцією організації освіти дітей з обмеженими можливостями стає інтеграція в простір масової освіти. Інклюзивний підхід в освіті означає перехід до «соціальної» моделі, яка стверджує:

- причина інвалідності знаходиться не в самому захворюванні як такому;
- причина інвалідності - в існуючих в суспільстві бар'єрів, стереотипів і забобів

[1].

Інтеграція (лат) - відновлення, заповнення, об'єднання частин в ціле (Integer цілий). Інтеграція в освіті означає приведення потреб дітей з психічними та фізичними порушеннями у відповідність з системою освіти, що залишається в цілому незмінною, непристосованою для них. Інклюзія, або включення - реформування шкіл і перепланування навчальних приміщень так, щоб вони відповідали потребам і потребам всіх дітей без винятку.

Розвиток інклюзії в освіті може бути здійснено за таких умов:

- перехід від констатації необхідності розвитку інклюзивної освіти до створення єдиної державної політики та нормативноправової бази розвитку інклюзивної освіти;
- розвиток інклюзивної освіти в системі професійної педагогічної освіти, створення центрів з перепідготовки педагогічних працівників для роботи в установах інклюзивного навчання;
- зміна ментальності педагогічної спільноти, формування позитивних установок і толерантного ставлення у всіх учасників педагогічної взаємодії до «несхожості» (відмінності) навчаються;
- розробка нових психолого-педагогічних технологій у вирішенні освітніх завдань;
- залучення до процесу розвитку інклюзивної освіти представників батьківської громадськості, громадських організацій та інших зацікавлених учасників.

У освіті відбувається активний розвиток ідей інклюзії в системі дошкільної та шкільної освіти, закладаються основи інституалізації інклюзивної освіти.

Ідея розширення освітнього простору, включення в нього всіх дітей незалежно від різниці в здібностях і можливостях, від їх культурного і соціального становища, все сміливіше входить в людську свідомість. Відомо, що перші спеціалізовані школи для дітей з порушеннями зору і слуху були відкриті ще в 18 столітті, але ми обмежимося розглядом щодо недавнього періоду їх розвитку. Вчені та фахівці, що займаються вивченням проблем навчання дітей з особливостями розвитку, історію сучасного періоду їх розвитку умовно ділять на наступні етапи: початок 20 століття - середина 60-х років - «медична модель» → сегрегація; середина 60-х - середина 80-х років - «модель нормалізації» → інтеграція; середина 80-х років - теперішній час - «модель включення» → включення [3, 52].

Реальні зміни в ідеології і практиці стали відбуватися в зв'язку з ліквідацією закритих інтернатів і психіатричних лікарень, в яких містилися люди з відхиленнями у розвитку. Цей гуманістичний за своєю суттю процес почався в середині 60-х років. Ізолюваність мешканців цих установ від світу, відсутність умов, що стимулюють розвиток, відсутність любові і просто жорстоке поводження були свідченнями грубого порушення прав людини. Стало очевидно, що в умовах закритого установи здатності людини атрофуються, коло спілкування звужується, самооцінка падає, закривається дорога до

повноцінного життя. Саме тоді з'явилися сумніви щодо правомірності сегрегації - «медичної моделі», яка проіснувала до 1965 року. Ця модель передбачає, що людина з особливостями розвитку - хворий, йому необхідний довгостроковий догляд та лікування, які найкраще здійснювати в спеціальній установі. У відповідь на зазначене положення речей стали луhati голоси із закликом реформувати всю систему, зробити її більш гуманною.

В результаті установ типу будинків дитини, в які поміщаються немовлята, залишені батьками відразу після появи на світло, на Заході практично не залишилося. Наприклад, в Англії більше 90% сімей, в яких народжуються діти з відхиленнями у розвитку, виховують дітей вдома, інших немовлят або всиновлюють, або поміщають в патронатні сім'ї. У 70х роках в Скандинавії з'явилося поняття «нормалізація» як альтернатива «медичної моделі». Концепція нормалізації містила в собі нове, що відкриває широкі перспективи уявлення про дитину з особливостями розвитку і наголошувала на виховання його в дусі культурних норм, прийнятих в тому суспільстві, в якому він живе. Це поняття було прийнято в США і Канаді і стало каталізатором формування «патернів культурно нормативного життя» тих, хто раніше був виключений з товариства. З цим періодом пов'язаний процес інтеграції дітей з особливостями розвитку в середу звичайних однолітків. Інтеграція в цьому контексті зазвичай розглядалася як процес асиміляції, що вимагає від людини прийняти норми, характерні для домінуючої культури і дотримуватися їх у своїй поведінці. Оскільки впровадження моделі «нормалізації» призводить до тиску на суспільство з метою зміни його відносини, хоча це і робилося в рамках захисту прав та інтересів дітей, а також до тиску на саму дитину, щоб спонукати його вчитися і мобілізувати сили, то поступово ця концепція стала теж представлятися не цілком досконалою. Вона по суті передбачала, що дитина повинна бути готовий для прийняття його школою і суспільством. Однак змінюватися швидко суспільство не здатне, і при таких умовах можна говорити тільки про фізичної складової інтеграції та відсутності соціальної складової.

Крім того, як підкреслюють деякі дослідники, нормалізація не припускав обліку широкого спектра індивідуальних відмінностей, що існують в суспільстві. До того ж, неминуче виникає питання, що є «норма», і яка цінність програм, що забезпечують узгодженість по відношенню до деяких заздалегідь визначеним нормам поведінки. Включення, навпаки, передбачає збереження відносної автономії кожної групи. Тоді уявлення і стиль поведінки, властиві традиційно домінуючої групи, повинні модифікуватися таким чином, щоб допускати плюралізм звичаїв і думок. В основі «моделі включення» лежить таке положення: людина не повинна бути «готовим» (тобто його треба готувати), для того щоб брати участь в житті сім'ї, вчитися в школі, працювати.

Впровадження цієї моделі передбачає: розвиток здібностей дитини; визнання того, що нормальний розвиток не є «нормою»; компенсація особливих потреб; створення системи підтримки; функціональний підхід до лікування і навчання; участь батьків у лікуванні та навчанні їхніх дітей [3, 53].

В англomовних країнах термін «інклюдія включення» поступово став замінювати термін «інтеграція». Терміни «інтеграція» і «інклюдія» - близькі за значенням поняття, тому що і інтеграція (від англ. Integrate) означає процес, який має своїм результатом цілісність, об'єднання в єдине ціле, і інклюдія (фр. Inclure - включає в себе, лат. Include - включати, мати в своєму складі, англ. Inclusion - включення) означає аналогічний процес розвитку об'єкта, в нашому випадку освіти, в цілісності: доступність освіти для всіх, в плані пристосування до різних потреб усіх дітей, в тому числі, і для дітей з особливими потребами. Така заміна, напевне, здається природною жителям цих країн, якщо розуміти етимологічний сенс цих слів. Тоді слово «Inclusion» представляється терміном, більшою мірою відображає новий погляд не тільки на освіту, а й на місце людини в суспільстві. Процеси, що мають відношення до освітньої інтеграції, стали відображенням соціально-економічних перетворень і в Україні. Інтеграційні процеси набули ознак стійкої тенденції на початку 90-х років. Це пов'язано з почалися в країні

тенденціями реформування політичних інститутів, а також з демократичними перетвореннями в суспільстві.

У нашій країні інтеграція дітей з відхиленнями у розвитку в масові освітні установи передбачає спеціалізовану корекційну допомогу і психологічну підтримку, завданнями яких є контроль за розвитком дитини, успішністю його навчання, надання допомоги у вирішенні проблем адаптації в середовищі здорових однолітків. Є безліч відмінних один від одного ефективних моделей інтеграції. Існують відмінності в підходах до організації інтеграційного навчання, способах формування класного співтовариства, методах викладання, ролях допомагає персоналу, принципах занять асистентів з учнями з особливими потребами, способах модифікації програм навчання, підходах до корекції і профілактиці небажаної поведінки. Очевидно, що ефективно здійснювати інтеграцію дітей в цих умовах можливо тільки з урахуванням рівня розвитку кожної дитини, вибираючи корисну і можливу для нього "частку" інтеграції. Для цього й існують різні моделі інтеграції: комбінована інтеграція, часткова інтеграція, тимчасова інтеграція, повна інтеграція [3, 44].

У сучасних процесах модернізації, які розгорнулися у сучасній школі, акцентуються ідеї інформатизації, стандартизації і, зокрема, введення досить формалізованого екзамену ЗНО. Слід визнати, що вони орієнтовані на задачу забезпечення рівності в освіті для всіх, особливо для випускників периферійних, сільських шкіл. Однак очевидна і негативна сторона цих заходів: усереднення якості освіти за рахунок зниження традиційно високої планки, що задається середньою і вищою школою. Сенсаційного поняття «інклюзивна освіта», як відомо, полягає в ідеї спільного навчання здорових дітей і дітей з обмеженими можливостями. Для її реалізації необхідна толерантність особливого роду, яка може бути досягнута лише планомірною системою морального виховання підростаючого покоління. Така система може бути реалізована професіоналом, утвореним сучасним учителем, який володіє не тільки медичним і педагогічним інструментарієм, але ще і володіє широким спектром власне гуманітарної освіти. Ми розглядаємо розвиток інтегрованої освіти як одне з найбільш важливих і перспективних напрямків вдосконалення системи освіти дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Організація навчання таких дітей в освітніх закладах загального типу, розташованих, як правило, за місцем проживання дитини та її батьків, дозволяє уникнути приміщення дітей на тривалий термін в інтернатний заклад (правда, їх стає все менше і менше), створити умови для їх проживання та виховання в сім'ї, забезпечити їх постійне спілкування з нормально розвиваються дітьми і, таким чином, сприяє ефективному вирішенню проблем їх соціальної адаптації та інтеграції в суспільство. Вітчизняною наукою створюються досить оригінальні концепції інтегрованого навчання дітей з відхиленнями у розвитку, розробляються варіативні моделі інтеграції. Одночасно виявлено і те, що інтегроване навчання ефективно лише для частини дітей з відхиленнями у розвитку, показана необхідність оперативної розробки правової бази процесу інтеграції, цілеспрямованої підготовки та перепідготовки кадрів фахівців. Визнання інтеграції як однієї з провідних тенденцій сучасного етапу в розвитку вітчизняної системи спеціальної освіти ні в якій мірі не означає, підкреслюють і вчені, і практики, необхідність згортання системи диференційованого навчання різних категорій дітей.

Дослідження показали, що ефективна інтеграція можлива лише в умовах постійного вдосконалення систем масового і спеціальної освіти. Оптимальним варіантом є збереження і вдосконалення існуючої мережі корекційних освітніх установ з паралельним розвитком інтегрованої освіти. При цьому корекційні установи можуть виконувати функції учебно-методичних центрів, що надають методичну допомогу педагогічним працівникам освітніх установ загального типу, психологопедагогічну допомогу учням і їх батькам. Важливими аспектами діяльності з навчання та соціалізації дітей з вадами у фізичному та психічному розвитку є також формування в суспільстві толерантного ставлення до дітей цієї категорії, популяризація ідей забезпечення рівних прав пов'язаних дітей на отримання освіти, розвитку інтегрованої освіти.

Уточнюючи понятійний апарат інклюзивної освіти, необхідно розуміти, що воно спирається на філософію, концептуальні засади, закономірності та принципи загальної педагогіки. Крім загальних законів і загальновідомих дидактичних принципів, інклюзивна освіта підпорядковується специфічним принципам.

1. Цінність людини залежить не тільки від його здібностей і досягнень. Кожна людина унікальна!

2. Кожна людина здатна відчувати і думати!

3. Кожна людина має право на спілкування і на те, щоб бути почутим.

4. Справжнє освіту може здійснюватися тільки в контексті реальних взаємин: все люди потребують один одного, все люди потребують підтримки і дружби ровесників і наставників.

5. Для всіх учнів досягнення прогресу швидше може бути в тому, що вони можуть робити, ніж в тому, чого не можуть.

6. Різноманітність підсилює всі сторони життя людини. Однак в організації інклюзивної освіти в нашій країні ще багато протиріч.

Інклюзія в освіті орієнтована на зниження бар'єрів на шляху соціалізації дітей з обмеженими можливостями здоров'я. Інклюзивна освіта - це шлях подолання дискримінації в освіті, відчуження цілого ряду соціальних груп від можливостей отримання вищої освіти в силу нерівних стартових умов

Отже, в освітньому просторі країни повинна функціонувати чітко організована і добре налагоджена інфраструктура спеціалізованої корекційної та психологічної допомоги дітям з відхиленнями у розвитку, інтегрованим в загальноосвітні установи. Будучи провідною тенденцією сучасного етапу розвитку системи спеціальної освіти, інтеграція, як стверджують багато дослідників цього феномену, не повинна підмінити собою всю освітню систему в цілому. Це лише один з підходів, якому належить існувати не монополярно, а поряд з іншими - традиційними і інноваційними. Інтеграція не протиставляється системі спеціальної освіти, а виступає як одна з альтернативних форм всередині системи. Інтеграція - «дітище» спеціальної педагогіки, так як інтегрований в загальноосвітню середу дитина залишається під її патронатом: він або вчиться в спеціальному класі (групі) при масовому установі, або обов'язково отримує корекційну допомогу, навчаючись в звичайному класі (групі). Можна вважати, що інтеграція зближує дві освітні системи - загальну і спеціальну, роблячи проникними кордону між ними.

В якості основних принципів безперервного інклюзивної освіти можна виділити:

- принцип спадкоємності діяльності освітніх установ в організації системи безперервної «включеної» освіти;

- принцип соціального партнерства закладів освіти, охорони здоров'я, соціальних служб, державних органів, громадських організацій;

- принцип комплексності дій у формуванні безбар'єрного освітнього середовища;

- принцип професійної компетентності педагогів для забезпечення безперервної підтримки учнів з особливими потребами;

- принцип варіативності організації процесу навчання і виховання.

Інтеграція не повинна протиставлятися системі спеціальної освіти, вона є дітищем спеціальної педагогіки, так як введений в загальноосвітню середу дитина залишається під її патронатом: або вчиться в спеціальному класі (групі) при масовому установі, виховуючись у змішаній дошкільній групі, або обов'язково отримує корекційну допомогу, навчаючись в звичайному класі (групі). Кожен інтегрований дитина потребує спеціальної педагогічної допомоги та психологічної підтримки. В освітньому просторі країни повинна функціонувати чітко організована і добре налагоджена інфраструктура спеціалізованої допомоги дітям з відхиленнями у розвитку, інтегрованим в загальноосвітні установи.

Список використаних джерел і літератури.

1. Данілавичюте Е. А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний посібник / Е. А. Данілавичюте, С. В. Литовченко // За заг. ред. А. А. Колупаєвої. – К. : Видавнича група «А. С. К.», 2012. – 335 с.
2. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами в інклюзивному класі: навч. курс та науково-метод. посіб. / Т.В.Сак. – Київ, 2011. – 168 с.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: від основ до практики : Монографія / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – К. : ТОВ «Атопол», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Компанець Н. М. Моделювання індивідуальної програми розвитку дошкільника з особливими освітніми потребами / Н. М. Компанець. – К.:, 2018. – 56 с.
5. Основи інклюзивної освіти : Навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. – К. : «А. С. К.», 2012. – 308 с.
6. Спільне викладання в інклюзивному класі: Метод. матеріали / укладач Софій Н. З. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плєяди», 2015. – 70 с.
7. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний посібник / Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В.; за ред. А. А. Колупаєвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 335 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).

Чорненко В.В.,

вчитель фізичної культури

Кам'янець-Подільська ЗОШ І-ІІІ ст. №12 ім. Л.Дмитерка

Формування відповідальності у школярів з ООП за свій фізичний стан на уроках фізичної культури та в позаурочній діяльності

В даній статті описано сучасну проблему ставлення учнів до свого здоров'я та викладено певні теми, із використанням методик на уроках фізичного виховання задля формування відповідальності у школярів з ООП за свій фізичний стан.

Ключові слова: фізичний розвиток, учні з ООП, фізичний стан, корекційно-розвиткові заняття.

Сучасна педагогіка вимагає від учителя не лише високого професійного рівня, але і досконалого володіння методичною підготовкою. Реалізація цих умов має бути єдиною і нерозривною, адже формування мотивації до навчання та відповідального ставлення до свого здоров'я в учнів, їх активності сьогодні в центрі уваги всіх педагогів.

Дослідниками встановлено, що причинами відхилень у фізичному розвитку і здоров'ї є: недостатня рухова активність (оскільки уроки фізичної культури лише на 10-15% компенсують потребу учнів у руховій активності) і невідповідність школярів до самостійного піклування про свій фізичний стан. Зменшення рухової активності, збільшення навчальних навантажень, які створюють психологічне та емоційне напруження - риси сучасної школи, тому не випадково, що в першу чергу саме сучасна система освіти звернула увагу на цю проблему. Великі навчальні навантаження можуть витримати тільки добре розвинуті і фізично здорові діти, але реальний стан здоров'я декількох поколінь свідчить, що кількість учнів молодшого шкільного віку, а саме учнів з ООП які належать до спеціальної медичної групи, становить 30-35%, середнього шкільного віку аналогічної групи - 60-68%.

Ситуація, яка склалася у країні вимагає пошуку шляхів покращення фізичної підготовленості школярів, а особливо школярів з ООП. Доведено, що жодні шкільні програми не в змозі забезпечити людині належний рівень фізичного стану на все життя без подальшої систематичної праці над собою після закінчення школи. Щоб покращити фізичний стан, підтримати мотивацію до занять фізичними вправами, навчити дитину піклуватися про своє здоров'я, залучити до усвідомлених і самостійних систематичних